

SLOVENSKÁ KOMISIA TECHNICKEJ OLYMPIÁDY

TECHNICKÁ OLYMPIÁDA

11. ročník, školský rok 2020/2021

krajské kolo

Riešenie testu a alternatívneho praktického zadania kategória B

1. V nasledujúcich vetách sú rôzne tvrdenia o elektrickom obvode. Označ pravdivé tvrdenia!

a) Elektrické vodiče zamedzujú prechodu elektrického prúdu.	nie
b) Plasty patria medzi látky dobre vedúce elektrický prúd.	nie
c) Jednotlivé časti elektrického obvodu zakresľujeme schematickými značkami.	áno
d) Ak je elektrický obvod otvorený, žiarovka svieti.	nie
e) Spínač, batériu a spotrebič spájajú v elektrickom obvode vodiče.	áno

Hodnotenie

1 bod za každú správnu odpoveď

5b.

2. Zariadenie na obrázku môžeš vidieť v skanzenoch. Doplň vo vete správnu odpoveď!

Toto zariadenie sa volá.....**studňa**....., využívalo sa na**naberanie vody**.....

Na uľahčenie práce sa tam využíva jednoduchý stroj, ktorý sa volá....**koleso na hriadeli**.....

Hodnotenie

2 body za každé správne doplnenie vety

6 b.

3. Rozhodni a označ, ktoré tvrdenie je správne:

a) Technický náčrt kreslíme voľnou rukou.	áno
b) Technický výkres sústreďuje na pomerne malej ploche veľké množstvo informácií o tvare, veľkosti a ďalších vlastnostiach súčiastky.	áno
c) Technický výkres je dorozumievací prostriedok medzi konštruktérom a výrobou.	áno
d) Pri technickom náčrte sú rozmery na obrázku presné.	nie

Hodnotenie

1 bod za každú správnu odpoveď 4b.

4. Napiš názvy troch plastov:

PVC, PP, polyamid, polyester, organické sklo (plexisklo), bakelit, 6b

5. Na Slovensku v minulosti, ale čiastočne i dnes pracovali rôzni remeselníci. Použi správne slová a doplň vytvorené vety, súvisiace s remeslami !

kladivo, tkáč, kováč, nite, drotár, kliešte, plátno, drôtené misky (pasce na myši, podložky pod žehličky)

- a) Tento remeselník pracoval na tkáčskom stave, vyrábal na ňom **plátno** . Používal k tomu **nite** ako materiál a remeselník sa volal **tkáč**.
- b) Vandroval **drotár** po svete s krošňou na chrbte. V krošni mal rôzne nástroje a medzi nimi aj **kliešte** a vyrábal rôzne predmety, ako napríklad **drôtené misky** .
- c) V dielni mu stále horel oheň. V ruke držal ťažké **kladivo** a pomocou neho koval a vyrábal podkovy, ale aj ďalšie výrobky z kovu. Tento remeselník sa volá **kováč** .

Hodnotenie

1 bod za každé správne zvolené slovo

8b.

6. Ako zdroj jednosmerného elektrického prúdu sa často používa zariadenie, ktoré sa nazýva (označ správnu odpoveď):

- a) kolektor
- b) **dynamo** 1 b.
- c) alternátor

7. Zo Slovenska pochádzajú viacerí medzinárodne uznávaní vedci a vynálezovia. Jedným z nich je aj Jozef Murgaš. Označ, čo patrí medzi najznámejšie vynálezy Jozefa Murgaša:

- a) balón
- b) **navijak** 1 b.
- c) šijací stroj

8. Energia, ktorú ľudia potrebujú pre život na Zemi pochádza z viacerých zdrojov. Označ, ktorý zdroj z nich je najväčší::

- a) vietor
- b) voda
- c) **Slnko** 1 b.
- d) ropa

9. Prirad' k sebe správne pojmy z technického dorozumievania:

Dohodnuté medzinárodné alebo národné pravidlá, ktoré je potrebné dodržiavať, aby sa dosiahla jednoznačnosť v technike.

Číselný údaj, ktorý vyjadruje skutočnú veľkosť daného rozmeru v milimetroch.

Tenká čiara ukončená šípkou alebo šikmou úsečkou.

kótovacia čiara

technické normy

kóta

Hodnotenie

za každé správne priradenie 1 b.

3 b.

Dekoratívny stromček

Odporúčame zhotoviť si takýto jednoduchý výrobok doma alebo v školskej dielni.

A. Číslami od 1 – 6 označ poradie, ako budeš postupovať pri zhotovovaní výrobku!

Povrch narezaných dielov stromčeka opracujem pilníkom a brúsnyim papierom.

5

Prezriem si obrázok a technické výkresy, ktoré sú k výrobku pripravené.

1

Jednotlivé časti pospájam pomocou lepidla a klinev.

6

Na pripravenom materiály si nameriam a označím jednotlivé rozmery.

3

Pomocou píly chvostovky alebo čapovky si narežem jednotlivé diely stromčeka.

4

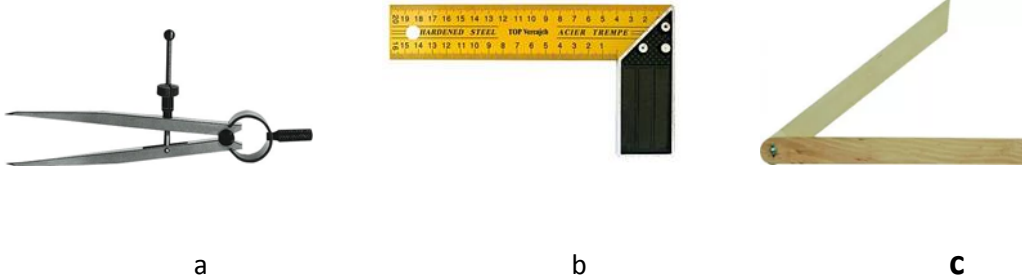
Skontrolujem kvalitu nástrojov a náradia po stránke bezpečnosti.

2

Hodnotenie za každé správne priradenie poradia operácie 2 body

12 b.

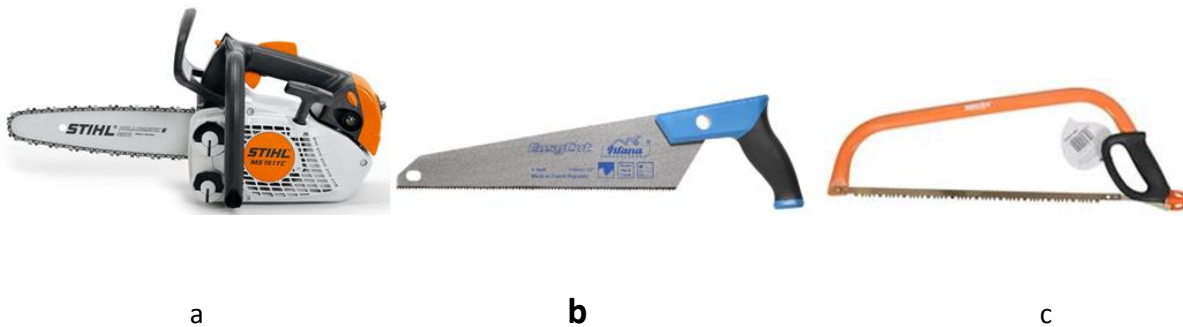
B. Dekoratívny stromček sa skladá z dvoch lichobežníkových a jedného trojuholníkového dielca. Z troch obrázkov si vyber náradie, pomocou ktorého by si označil smer rezania na drevenej latke.

Hodnotenie

1 b.

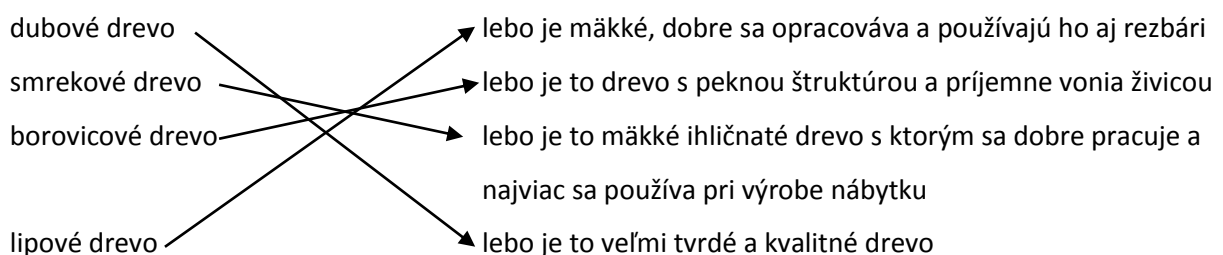
C. Zvoľ správny nástroj na narezanie jednotlivých dielov dekoratívneho stromčeka !

Hodnotenie

1 b.

D. Na zhotovenie dekoračného stromčeka budeš potrebovať materiál. Aký druh dreva by si zvolil(a). Priraď ku každému druhu dreveniny jeho charakteristické vlastnosti.

Hodnotenie za každé správne priradenie 2 b.

8 b.

E. Ktorý pracovný nástroj by si použil(a) na opracovanie častí stromčeka po odrezaní? Doplň vety správnymi výrazmi v zátvorke (brúsny papier, pilník, špachtľa, hoblík, dláto).

Na opracovanie odrezaných koncov jednotlivých častí by som použil(a) **pilník**, aby som zahladil(a) hrubo orezané konce dielov. Ak by sa na dieloch nachádzali nejaké kazy v dreve použil(a) by som tmel

a ten by som nanášal(a) pomocou **špachtle** . Po zatvrdnutí tmelu by som povrch častí stromčeka a podstavca opravoval(a) pomocou **brúsneho papiera** , aby som získal(a) hladký povrch.

Hodnotenie za každé správne vložené slovo 2 body **6 b.**

F. Aby si vytvoril (a) estetický výrobok, tak na spojenie jednotlivých častí dekoratívneho stromčeka by si zvolil(a) tento spoj (označ správne odpovede):

a) skrutkový spoj,

b) lepený spoj, **2 b.**

c) spoj s vrutmi,

d) klincový spoj **2 b.**

e) kolíkový spoj

Hodnotenie spolu **4 b.**

Hodnotenie testu pri max. počte bodov **67**

Technická olympiáda, 11. ročník, krajské kolo, školský rok 2020/2021

Autori testu: doc. PaedDr. Danka Lukáčová, PhD.

Recenzenti: doc. PaedDr. Peter Brečka, PhD.

Preklad: doc. PhDr. Zoltán Pomšár, PhD.

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava, 2021